

JADRANKA

Izhaja v Trstu 1. vsakega meseca.

Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 30 Din.

Uredništvo in uprava: Via Scorcola 492, I. = Družinski list. = Odg. urednica: Marica Stepančičeva (Gregorič).

Vspored:

1. Oh takrat je bil velik dan! Aleksandra.
2. Ženska in zakonik. M. G.
3. Grinte. M. Gregoričeva.
4. Nova zadruga. M. Stepančičeva.
5. Solnčnim žarkom. Aleksandra.
6. Srčne kaplje. Jadranka.
7. Sonet. Fran Žgur.
8. Spominčki. Fr. Ksaverija.
9. Drobtine.

JADRANKA

LETO III. — ŠTEV. 10

Glasilo odločnih in neustrašenih.

VINOTOK 1923.

Aleksandra :

O, takrat bil je velik dan.

V polnočnih urah, ko izgublajo
se misli v snu,
spomini dragi
vso dušo mi poljubljajo.
O, takrat bil je velik dan!

Pred mano bela cesta se je vila
široka in brezkončna.
Ravan vsa solnčna
je pred menoj svetila.
A v dalji — v sinji dalji je zvonilo
me k zlatim ciljem je vabilo. — — —
O, takrat bil je velik dan! — — —

Izza bodočnosti zastrtih zagrinjal
se vsuvali dèmantji so ognjeni — — —
Kot bakelj sikajoči jim plamèni
je bil njih blesk svetel. — — —
O, takrat bil je velik dan!

M. G. :

ŽENSKA IN ZAKONIK.

Tudi ženske so člani države, in zakoni veljajo zanje prav tako, kakor za moške. Nismo sicer še tako daleč, da bi imele državljanke iste pravice in iste dolžnosti, ki jih imajo državljani, toda vsaj v bistvenih in glavnih točkah sta mož in ženska enakovredna in enakopravna. Kakor pa mora poznati vsak mož vsaj glavne določbe zakonika ter vedeti vsaj najvažnejše svoje državljanske pravice in dolžnosti, da se izogne škodi in kazni, prav tako mora poznati vsaj temeljne paragrafe državljskega zakonika tudi ženska. Nepoznanje zakona nikogar ne ščiti pred kaznijo in škodo, vsak izgovor na svojo nevednost je tudi za ženske zaman in brez uspeha. Često doživi ženska, dekleta ali žena kaj neprijetnega, žaljivega, za njeno čast in imetje nevarnega. A ne zna si pomagati, ker ne ve kaj je njena pravica in na podlagi kakšnega zakona si jo more in sme poiskati. Večkrat se pripeti, da umre ženi mož, ne da bi bil ostavil zapisano svojo poslednjo voljo. Tu pa stoji žena sama ali z otroci ter si ne zna pomagati, ne ve niti, kakšno in koliko pravico ima do imetja, ki ga je pomagala s svojo marljivostjo in štedljivostjo udanostjo in ljubeznijo zbirati in množiti. Kako malo žen ve, da nimajo pravice, določati usodo svojih otrok, koliko jih ve, kakšno pravico imajo njihovi možje glede uporabljanja njih morebitne dote! Dokler so možje živi in zdravi, jim

žene zaupajo docela in dopuščajo, da jih zastopajo vedno in povsod ter se niti ne pouče glede najvažnejših vprašanj. Zakoni in uradi so ženskam neznani pojmi. Vedejo se kakor nezreli otroci, a po moževi smrti stoje nevedne in nepomagljive sredi brezčutnega sveta ter igrajo zopet obžalovanja vredno ulogo nezrelih otrok, kar jim utegne škoditi zlasti ako imajo od moževe strani sebične in brezsrčne sorodnike.

Naj se Slovenke ne dajo premotiti in pregovoriti onim, ki govore, da ženska zakonov sploh ne more razumeti ter da je zanjo najbolje, ako se kakor gluhonema sirota izroči odvetniku na milost in nemilost! Vsak človek bodi sam sebe prvi odvetnik; sam naj misli, sam naj ukrepa, sam naj odloča! Prav tako žena. Zakoni so za vse državljane, torej tudi za ženske, in pisani so tako razumljivo in jasno, da jih more razumeti vsakdo, ki je dovolj izobražen. Misleča žena bo znala na temelju zakonov sama prav uspešno braniti svoje pravice in prav odločno odbijati krivico. Nevednost pa je usodna prav tako za moža, kakor za žensko.

Da pa je žena izobražena in sposobna zastopnica pravic same sebe in svojih otrok, je seveda treba, da se vedno zanima tudi za vprašanja človeških in državljskih pravic, dvigati mora svoj pogled in svoj duh včasih tudi iznad zibelj in ponve ter mora čitati knjige in časopise, ki se

bavijo tudi s pravnimi vprašanji. V družbi resnih mož se more resna žena izlahka in mimogrede naučiti marsičesa, kar ji postane morda v najhujšem trenutku usodne koristi. V pogovoru z zdravim veselim in razsodnim pa pravičnim možem zve žena lahko marsikaj, kar ji bo najmočnejša opora v dobi najgloblje tuge. Seveda mora biti zato ženska sposobna tudi važnega in resnobnega razgovora, ne pa le kramljanja, malenkostnega javkanja ter plitkega dobrikanja in zabavnja. Ženska, ki se med resnimi pogovori moža dolgočas in nervozno zdeha, ne zasluži nobenega spoštovanja; ko ji odpihne kruta usoda z lepih lic lahkomišelnost-koketnosti, oli prazni in glupi nasmehljaj, bo stala revica kakor izgubljeno kmetsko otroče sredi velikega mesta, v dušah nekdanjih njenih kavalirjev pa bo šele sirota vzbujala bržčas le prezirno pomilovanje ali pa sebične spekulacije.

Zatorej: mislimo z lastno glavo, učimo se, izobrazujemo se, osamosvojimo se z izomiko in z znanjem!

Poglejmo si vsaj nekaj določb zakonika, v kolikor se tičejo žensk!

Nevesta. Ženska postane nevesta, ako obljubi možu, da hoče z njim živeti v zakonu, in ako njej mož obljubi isto. Zaroke pa ni treba razglašati po časopisih ali pa celo s posebnimi dopisi. Pač pa je jako potrebno, da vsako dekle pred zaroko hladno in trezno premisli, kaj namerava storiti; naj izkuša do dna spoznati dušo in značaj onega, s komur se hoče zaročiti in omožiti; naj pozve njegovo preteklost, se pouči o njegovih duševnih sposobnostih, njegovih prednostih in hibah, pa tudi o njegovem gmotnem položaju. Ako mož, ki se hoče zaročiti ni duševno, moralno in telesno povsem zdrav, potem ni sposoben za srečen zakon. V nesrečo pa menda noče niti najbolj idealno dekle!

Premisliti pa je tudi treba še posebej: ali je čustvo, ki se je dekletu naselilo v srce, resnično globoka ljubezen ali ne morda le hipna simpatija, ki more ugasniti naglo kakor slamnat kres. Večkrat si človek tudi domišlja, da ljubi nekoga, dasi je da-

tično čustvo le slepo hrepenenje po sreči. Paziti je tudi treba, da se dekline da prevariti od videza: pod lepro rožo leži včasih gad. Za navidezno strastnimi izrazi tiči večkrat čisto kramarska spekulacija. Tvoj ideal gruli in šepče o svojih čustvih, o tvojih očeh in laskih, a v duhu preštevava tvoje tisočake in poplačuje z njimi svoje lahkomišelnih dolgove. Morda pa te hoče uporabiti le za lestvico, po kateri zleze kvišku k ugledu, a tebe pusti kmalu osamljeno na tleh. A mogoče je še marsikaj družega, kajti ne pozabimo, da najboljši igralci ne igrajo na odru v gledališču, nego v življenju napram ženskam. Skratka: dekle si svojega snubca dobro oglej ter se posvetuj s starši in z modrimi ljudmi, predno izgovori svoj da! A še po zaroki bodi ženska, oprezna ter se naj nikar ne spušča v prevelike intimnosti, ki pot nazaj onemogočijo. Možno je in neštetokrat se namreč zaroke razdero, zaročenec ali pa zaročenka, včasih celo oba izpregledata, spoznata svojo zmoto ter se zopet ločita, kakor bi se ne bila poznala nikdar.

Take ločitve so zlasti dekletu neprijetne in gotovo njeni časti kvarne. Ako že nič slabšega, govori se vsekakor: «Pustil jo je!» in skoraj nikdar ne reko ljudje: «Pustila ga je!» četudi je resnica, da je dekle preklicalo svojo zaroko. Večkrat se bivša zaročenka jako težko zaroči iznova, kajti slabi jeziki so na delu in moški si le preradi mislijo: «Hm, čemu bi jo jemal jaz, ako je bila že zaročenka družega, ki jo je pustil! Kdo ve, kaj vse se je že zgodilo med njima! Kdo ve, zakaj se je je iznebil!» — Vzlicem velikim neprijetnostim pa je vendarle prav, da se je zaroka preklicala, kajti za večno zvezati se z neznačajnim, lahkomišelnim, potratnim, omadeževanim ali bolnim možem, je vsekakor neprimerno večja nesreča, ki se popraviti sploh ne da več. Lažje se prenese par tednov opravljanja in obrekovanja, kakor vse življenske tuge, bede, jeze in morda celo neozdravna bolezen.

Zaroka še nikogar ne obvezuje in ne sili, da bi moral stopiti v zakon. Zakonik pravi izrečno, da zaroka v nikakem slučaju in pod nikakimi pogoji ne obvezuje nobene stranke k sklenitvi zakona ali k izpolnitvi obljub med zaročno dobo. Seveda ima resnično oškodovana stran pravico, da zahteva odškodnino za kvaro, ki jo trpi vsled razrušitve zaroke. Ako obljubi ali daruje en zaročenec dru-

gemu ali nekdo drug temu ali onemu zaročencu nekaj za slučaj zakona, a se potem zaroka razdere, se more dar ali obljuba preklicati, ako ni obetanec ali darovatelj kriv, da se zakon ni sklenil. Ako se je zaroka razdrila s soglašanjem in pritrjevanjem obeh strani, si vrneta vzajemne darove. Dostojni in omikani zaročenci pa si vrnejo tudi pisma in liste, dasiravno zakon tega ne predpisuje. Nevesta, ki je bila enkrat že omožena, se ne sme iznova omožiti, predno ni minilo vsaj šest mesecev po smrti moža.

Da se ogne žena vseh kasnejših sporov, nesporazumljenj in neprijetnosti, naj se vselej pri notarju napravi ženitvo pismo glede bodoče morebitne dedščine in glede obveznosti moža do njunih otrok. Ako je nevesta polnoletna in ako ima svoje imetje, se morata ženin in nevesta glede uporabe tega imetja pogoditi. Ako pa nevesta še ni polnoletna, sklene pogodbo z ženinom njen oče ali varuh s privoljenjem varuškega sodišča. Ako se hoče dekle omožiti brez dovoljenja ali brez vednosti staršev in ako sodišče razsodi, da je bil bistven vzrok, ki je bil staršem merodajen za to, da so se moževi protivili, potem starši niso obvezani, da bi dajali hčeri doto, četudi so bili morda kasneje z možnostjo zadovoljni. Če pa hči svojo doto zapravi ali porabi, nima pravice zahtevati nove dote, četudi stopi v nov zakon. Ako si ženin dote ni izgovoril pred poroko, je kasneje sploh ne more zahtevati; če si je pa doto izgovoril, ne da bi se bil obenem določil čas, kdaj se ima doto izplačati, more ženin zahtevati doto takoj po poroki. Ako obstoja dota v gotovem denarju, kapitalu ali v užitnih stvareh je mož popolnlastnik te dote. Ako pa obstoji dota žene v nepremičninah, je mož le uživalec, a lastnica ostane žena. Po zakoniku pripade ženina dota po moževi smrti ženi, če pa umre žena pri možem, pripade dota njenim dedičem, ako ni to izrečno drugače določeno. Seveda je v vseh gmotnih vprašanjih iskati sveta in pomoči pri vestnem in resnem notarju ali odvetniku, ki mu moreš in moraš zaupati.

»Nevestin stan je vesel«, pravijo: zdi se mi pa, da je zelo, zelo resen. V njem se odloči usoda vsega nadaljnjega ženinega življenja in često tudi usoda vsega potomstva. Ako kdaj, treba ženski baš v stanu neveste napeti vseh petero čutov, da ukrene tako, da si zagotovi poslednjem resnično

srečo. In sreča je cilj vsega našega življenja!

Ako bi bogati ali vsaj imoviti starši svoji hčeri ne hoteli dati dote, ima hči po zakonskih določbah pravico, sodnijsko prisiliti jih, da ji izplačajo primeren delež svojega imetka. Nezakonska hči ima pravico, zahtevati doto le od svoje matere. Sodišče ima na zahtevo neveste pravico, imovinske razmere staršev preiskati in potem doto, ki se mora nevesti izplačati, po razsodbi odmeriti ali pa starše izplačila dote oprostiti.

Razsodni hčeri bodi le v korist, ako svoji materi takoj zaupa svoje simpatije do moža, ki mu želi postati žena. Starejša, zrela in razsodna mati bo svoji hčeri nedvomno modro svetovala, jo opozorila na marsikaj, česar zaljubljene oči hčerkine ne opazijo, ji pojasnila lastne in morda tudi snubčeve imovinske razmere ter ji uredila vprašanje glede dote in bale pravočasno. Zahrbno sklepanje ljubezenskih razmerij in za starše presenetljivo sklepanje zakonskih obljub je otrokom malokdaj srečeno in ni pametno.

Mož in žena. Po zakonskih določbah sta mož in žena povsem enaka v svojih zakonskih dolžnostih in pravicah; biti si morata enako zvesta, odkritosrčna in udana. Namen zakona pa ni morda le ženo ali moža za življenje preskrbeti, jima olajševati in lepšati obstanek, nego je svrha zakona: duševno in telesno združiti dve osebi različnih spolov v ta namen, da imata otroke, katere morata skrbno in vestno vzgajati. Tudi naj se v vsakem slučaju in položaju z vsemj silami duha, srca in telesa podpirata. Ženska ali mož, ki noče imeti otrok ali ki ve, da ne more imeti otrok, naj se torej ne omoži in ne oženi! Ako pa stori to vendarle, sramoti in oskrinja zakonski stan ter ga ponižuje zavedno na stopnjo ostudnega priležništva! —

Mož pa je glava rodbine, zato ima dolžnost, skrbeti za lastno, žemino in vse rodbine stanovanje, hrano in obleko ter ima dolžnost, svojo rodbino v vsakem slučaju javno zastopati. Mož je zavezan, dati svoji ženi svojemu stanu in imetku primerno popolno preskrbo, četudi ima morda žena lastno premoženje. Ako žena zbolí, ji mora mož na svoje troške preskrbeti zdravniško in zdravilno pomoč. Ako bi tega ne hotel storiti, dasi more, bi se pregrešil proti postavi, po kateri se tak prestopek kaznuje z zaporom od enega do

šestih mesecev. Mož je opravičen in tudi dolžan, polnoletno svojo ženo zastopati pri sodišču ter oskrbovati njene javne zadeve. Vendar more polnoletna žena to pravico svojemu možu vzeti ter se zastopati sama. Ako žena ni polnoletna, jo zastopa povsod njen oče ali njen varuh. Mož je po zakonu oskrbnik in upravitelj ženinega imetka, ako žena te pravice svojemu možu ni sodno vzela ali mu je ni izrečno odrekla. Pa četudi bi bila žena svojemu možu izrečno in za vselej priznala pravico, da oskrbuje njeno imetje, sme žena možu to pravico zopet vzeti in svoje priznanje preklicati v slučaju, da je mož za oskrbnika nesposoben ali nevreden ter da ima od moževega oskrbnništva škodo, oziroma da ji preti nevarnost škode. Nasprotno pa ima tudi mož pravico, potom sodišča odvzeti lastni ženi gospodarstvo nad njenim lastnim imetkom, ako dokaže, da je zapravljivka ali duševno nerazsodna.

Žena dobi priimek moža ter uživa pravice njegovega stanu. Dolžna je stanovati z možem v istem stanovanju ter mora po svojih močeh in sposobnostih podpirati ga v gospodarstvu in poslu. Biti mora skrbna in vestna gospodinja ter brigati se, da posli vrše svoje dolžnosti.

Žena postane deležna državljanstva in občanstva moževega ter je podrejena sodišču, kateremu je podrejen njen mož. Ako bi kdo ženo na časti žalil ali njej na imetju škodoval, ima mož pravico, v imenu žene pri sodišču iskati zadoščenja.

Tudi žena je obvezana pomagati soprogu v vsakem oziru. Žena ima vsled tega pravico do živeža, to je do prehrane, obleke, stanovanja in drugih potrebščin. Obseg teh potrebščin se odmerja po stanu moža.

Soprog je zakonit zastopnik svoje polnoletne žene glede njenega premoženja, dokler žena temu ne ugovarja. Ako je pa žena mladoletna, potem oskrbuje njeno lastno premoženje tisti, kdor je njen postavni premoženjski oskrbnik. Tak premoženjski oskrbnik je tudi lahko njen soprog kot kurator njenega premoženja.

Razporoka in ločitev. Izomikana ženska mora vedeti, da je včasih tudi že sklenjeni zakon neveljaven ter da se sme zatorej žena razporočiti in se poročiti z drugim možem. Taki slučajji so n. pr., ako se izkaže med ženo in možem šele po poroki najbližja krvna sorodnost, ako se izkaže, da je mož za vršenje zakonskih dolžnosti povsem nesposoben, da je

oženjen že z drugo, še živečo žensko itd. Take slučaje navaja državljanski zakonik izrečno. Navadno pa se nesrečen zakon le razloči, t. j. zakonca se ločita od mize in postelje.

Največkrat se to zgodi zaradi nezvestobe enega ali obeh zakoncev ali pa zaradi nesoglašanja. Zakonska nezvestoba je po zakonu kazniva. Poročena oseba, ki se udaja prešestvovanju, in tudi samska oseba, ki se tega prešestvovanja udeležuje, sta krivi prestopka zakonoloma, ki se kaznuje z ječo 1—6 mesecev. Še ostreje pa se kaznuje žena tedaj, ako nastane zaradi njenega prešestvovanja dvom, ali je dete, ki pride potem na svet, zakonsko ali ne. Toda prešestvovanja ne preganja sodišče samo, nego ga preganja šele na tožbo užaljenega zakonca. A tudi užaljeni zakonec nima več pravice tožiti, ako je sozakoncu nezvestobo izrečno odpustil, ali če je od dneva, ko je o nezvestobi zvedel, minilo že šest tednov. Pa celo že izrečena kazenska razsodba postane neizvršljiva, ako dovoli užaljeni zakonec, da živi zopet skupno z obsojenim delom. Toda sokrivec zakonoloma se kaznuje tudi v tem slučaju, ako se je tožba vložila tekom šestih tednov, ko se je prešestvo zvedelo. Užaljeni zakonec pa more tožiti ali zakonolomnega sozakonca in njegovega sokrivca ali pa le enega izmed obeh. Tožbo zaradi zakonoloma sprejme vsako sodišče.

Ako zakonec s slabim namenom zapusti sozakonca, podal je s tem povod ločitve zakona. Zapuščeni zakonec more pri sodišču zahtevati, da sodišče nezvestneža prisili vrniti se.

Razločeni zakonci v Cislitvaniji pa nikakor niso razporočeni ter se ne smejo poročiti iznova, ako so katoličanje. Vzlic ločitvi ostaneta si zakonca mož in žena ter moreta vsak čas živeti zopet skupaj. Zaradi otrok, ki so v ločenem zakonu pač najnesrečnejša bitja, največkrat žena odpušča in prenaša tudi najhujše žalitve. Take žene so prave mučnice. Toda včasih nastanejo take razmere, da se morata zakonca ločiti. Lastno življenje, zdravje in imetje, pa tudi baš skrb za otroke je vendarle zakoncu prvo in najsvetejše. Ločitev zakona se izreče navadno, kakor že gori omenjeno: zaradi prešestva in nadalje zaradi dokazanega zločinstva, razuzdanstva, pijanstva ali zapravljivstva, zaradi surovega, neusmiljenega, življenju nevarnega ravnanja, zaradi poškodbe

zdravja ali zaradi trajne hibe na telesu, zaradi zakonske nesposobnosti ter zaradi malezljive bolezni. Veljavni zakon katoliških zakoncev razveže le smrt ene ali druge polovice. Zakon je tudi nerazvezljiv, ako je med zakoncema vsaj ena polovica katoliške veroizpovedi. Ako prestopita zakonca v drugo vero s tem namenom, da bi se mogla popolnoma ločiti in se morda potem celo nanovo poročiti z drugima osebama, je taka ločitev vendarle za katoliško cerkev neveljavna.

Ako so iz ločenega zakona otroci, ima sodišče določiti, kdo izmed ločenih zakoncev mora poslej vzgajati otroke. Če ni posebno tehtnega vzroka, prisodi sodišče vzgojo dečkov do 4., vzgojo deklic pa do 7 leta materi. Sredstva vzgoje in preživljanja otrok mora plačevati oče. Plačati mora tudi svojim dohodkom, imetju in stanu primerno svoto za življenje ločene žene. Glede določb ženitnega pisma pa se morata zakonca pred sodiščem pogoditi, ali ostanejo določbe pisma veljavne še nadalje ali pa se izpremene. Ako je ena polovica nekriva, more zahtevati, da ostane ženitna pogodba pravoveljavna tudi v bodoče, oziroma da ji kriva, obsojena polovica izplačuje vsak mesec določeno svoto za preživljanje. Ako pa sta bili obe polovici krivi, da se je zakon razločil, izgubi žena vso pravico do preživljanja. Brez lastne krivde ločena soproga ima tudi pravico do pokojnine.

Sodišče izkuša v vsakem slučaju ločitev zakoncev prepričati ter posreduje med njima, da bi se zopet spravila, si odpustila ter živeła skupaj še nadalje. Sodišče pač izkuša ohraniti rodbino nerazrušeno zaradi žene, ki stopi po ločitvi v jako težke življenjske razmere, in pa zaradi otrok, ki izgube ali očeta ali mater ter so morda za vse življenje oplenjeni sreče, živeti med ljubečimi in skrbnimi roditelji ter uživati njih skrb in vzgojo. Otroci ločenih staršev gledajo pač že v najnežnejši dobi pohujšanje, sramoto, žalost in sovražstvo! Strašno pa je zlasti, da vidijo vse to v očetovi hiši in med starši, ki bi jim morali biti vedno le vzor, vzgled!

Ločena žena izpostavljena je čisto prav ponedolžnem žalitvam in kritikam zlobnih in škodoželjnih, obrekljivih in neumnih ljudij, ki gledajo v njej največkrat le krivdo. Da ne cenijo ločene žene nevedneži in suroveži, je žalostna istina in bridka krivica. Zato si mora žena pač desetkrat pre-

misliti, predno se odloči za ločitev svojega zakona. Že zaradi same sebe, najbolj pa zaradi nedolžnih mučenikov — otrok — naj bi vsaka žena rajši trpela in prenašala bridkosti zakona do skrajnosti!

Če pa je mera ženinega trpljenja res že prepolna, če je sramotenje njene osebe le preveliko, njeno poniževanje in žaljenje prehudo, če je surovost, neusmiljenost, brezsrčnost moža že neznosna, tedaj naj se žena loči, ker do neumne živali se ne sme nihče ukleniti. Tudi žena mora imeti svj ponos in svojo čast, ki je ne sme pogaziti niti lastni mož.

In zato žena, ki se da vedoma neprestano varati, žaliti, poniževati in morda celo pretepati ter se ne upa ločiti od svojega moža iz strahu pred javnostjo in zato, da ima kruh in streho, taka žena ne zasluži nikakega spoštovanja.

Zakonca, ki sta sklenila ločiti se, storita to lahko sporazumno tako, da gresta vsaksebi, nedabi se upotrebila sodišča; vendar taka ločitev ni oblastno priznana in ako eden izmed obeh umrje, pripada imetje tega, v kolikor postavno pritiče živeči osebi. Tudi se tako ločena dvojica poljubno lahko vnovič združi!

Je tudi slučaj, da skleneta dva zakonca ločitev v soglasju, brez vsake stroge tožbe. Tedaj pa morata — da je njuna ločitev veljavna — vložiti na sodišče prošnjo za sporazumno ločitev; pri tem načinu so tozadevni stroški manjši in tudi reševanje ločitve krajše, kakor utegne biti v slučaju tožbe. Ako je med zakonci sporazum nemogoč, ker se eden izmed obeh protivi ločitvi — dasiravno je kriv onemogočenja skupnega življenja — mora druga stranka vložiti na kazensko sodišče tožbo za ločitev (la separazione, Trennung) ali za razporoko (divorzio, Scheidung).

Vendar tudi v tem slučaju tožbe lahko nekriva stranka pred kazenskim sodnikom odpusti čin nezvestobe prešestniku, ako hoče dotičnemu preprečiti ječo, ki bi jo moral prestati vsled kršenja zakona. Tako storè navadno dobrosrčne žene, ki ne želè ločitve od svojega prešestnega moža zaradi občutene jeze in razžalitve (offesa, Beleidigung) ampak iz ožalostjenja in užaljenosti (mortificazione, Kränkung).

Nekriva oseba sme takoj ob tožbi zaprositi kazenskega sodnika dovoljenje za svoj odhod od krive stranke.

Brez moževega ali sodiščnega privoljenja nesme žena zapustiti zakon-

ske hiše, niti ako je mož kriv, ker bi si s tem činom naprtila nase krivdo, da je moža ostavila ter si tako obtežila stališče. —

Nadaljevanje.

M. Gregoričeva:

GRINTE.

VIII.

Profesorjeva soproga Malva in odvetnikova žena Libuša ležita stegnjeni na žgočem morskemrodu igrajoči z ostrim peskom.

— Jutri pojdem k operi in ti, Malva, tudi seveda? —

— Najbrže ne! —

— Ai ti ne ugaja Rusov bariton? —

— Veselja nimam, Libuša! Za vse kar me okroža, me obvlada malobrižnost, nezanimanje! —

— O, jaz to poznam! Si gotovo v sporu s profesorjem, je-li? —

— V sporu pravzaprav ne, toda v nečem sličnem! Uvidevam, da izgublja moj soprog zame vsako pozornost, najmanjše sočutje; slutim, da sem mu odveč!

— To je od tega, ker si mu ti pre-dobra, preponižua in prepokorna. Glej jaz vrtim svojega moža okoli mezinca kadar in v kolikor se mi izljubi. Norce brijem iz njega in lahko bi ga varala nedabi me sumničil, nedabi verjel, ako bi mu kdo tudi s prstom pokazal na kako mojo stranpot. Hi, hi!

— No jaz tega ne umejem, vidiš! —

— Zato pa, Malva! Zato drži mož tebe na konopeu, vidiš, kar je naravnost bedasto v dobi ženske enakopravnosti! —

— Kaj naj pa storim? —

— Okoli vratu se ga okleni pa mu sepeči o svoji zaljubljenosti! —

— Hinavkam bi me smatral. —

— Pa šop svežih cvetic, nakupljenih z njegovim denarjem, seveda, mu dan zadnem polagaj na njegov etagère. S tem zapazi tvojo pozornost pa si nadomišlja, da ga imaš rada!

— Saj ga v istini res rada imam, vendar on moje udanosti ne zapazi, ne veruje v mojo ljubezen in sleherno mojo pozornost nazivlje bedarijo! —

— Pa ga zavračaj osorno, kaži mu prezir in malomarnost; pojdi na izprehod v najlepši opremi, ko se on vrne domov; flirtaj z drugimi moškimi; raspaj mu denar za razne drobnarije, ki so izpostavljene v izložbah v ta namen!

Da, tako postopaj! Ej, kako pritlikav ti postane, ko suženjsko pseto bo plazil za teboj pa moledoval za en sam pogled iz tvojih oči, za eno samo besedo iz tvojih ust, kajti bolj ko se iz moža norčuješ, bolj ko ga upogibaš, tem zvestejši postane! —

— Oh, Libuša! V kolikor poznam njegovo нрав in njegov značaj, vem, da ne spada on med take! Nismo si vse ženske enake, pa si niso niti vsi moški! —

— Veš kaj? Drevi pridem k tebi, da ga fino oštejem. Vse ugodnosti in dobrote, ki jih izkazuje moj mož meni, vse mu jih predočim! S tem uvidi razliko med njim in seboj! —

— Pa ne bodi mu prestroga! —

— Ha, ha, Ne boj se, da skopni vsled mojih naukov; potrebno pa je, da mu podelim v prebavo par gorjupih očitkov! —

V malem buduarju gospe Malve sedi pred pianinom prijateljica Libuša in z lahkim potrkavanjem boža koščene tipke.

«Moja žena je muhasta, moja žena je svojeglavna, moja žena je sebična in zlobna», je hlastno besedoval starikavi profesor zroč z mrkim pogledom k Malvi, ki je stala pred oknom molče, ko grajan otrok in zroča proseče proti obiskovalki, od katere je pričakovala spravljive pomoči.

— E, zakaj si pa taka, Malva? Bodi, kakor jaz, ki ustrezem najprvo svojemu soprogu. Moj možiček mi je vse, prva in zadnja misel, prva in zadnja skrb. Jaz storim možičku le to, kar on naroči in veli; podvrzem se mu docela v vsem; njegove želje si utisnem globoko v srce in v spomin; ničesar ne učinim, kar ni po njegovih volji, ničesar ne ukrenem, kar ga ne veseli; niti stopinje ne storim brez njegove vednosti in dovoljenja. Z možičkom mora biti žena pohlevna in potrpežljiva. —

Tam pred oknom stoji Malva vzravnana in ponosita, dasi ji debele solze lijejo preko lica.... Tuga in gnjev ji pretresata dušo nad toliko človeško perfidnostjo, nad toliko svetsko hinavščino — vendar stoji molče vzravnano in ponosito vsled zavesti, da je boljša, čistejša, krepostnejša od onih dveh. —

M. Stepančičeva :

NOVA ZADRUGA.

VI.

«Dobro jutro, gospodična Vlasta», je zaklical učitelj Kravos izza svojega okenca, ki se je zdelo vsled rastlinic in cvetja, s katerim je bilo ozaljšano, se manjše nego je bilo v resnici.

«Zdravo, gospod kolega», mu je odvrnila smeja se sosedinja stoječa sredi pota z malo košarico v roki «ali ste tudi vi že po koncu? Pa pridite z menoj!»

«Pravrad! Ali kam neki?»

«V hosto po jagode ali vsaj po ciklamčke!»

«Tako, samo počakajte, da stečem na vrt in obvestim mamko!»

Nekoliko trenutkov kasneje sta stopala drugzadruhim onkraj poti po ozki stezi, ki je vodila po strmini navzgor ter nato izginila v temnem logu. Ni bilo ravno tako rano in sivkaste meglice, ki so se še malo preje prostirale nad pokrajino, so se že pomaknile v višavo, da jih nadomestè višnjevoroznati oblaki, ki so od prvih solnčnih žarkov vsi ožarjeni, ko svatovski pajčolan pluli zdaj skupno, zdaj osamljeno po nebu, dekler se niso liki svilen baldahin razprostrli nad vso tisto divno prirodo pod njimi. Vendar je nad gozdom vladala še ona tajnostna sveta pobožnost, ki bi jo človek zaman iskal po velikomeščkih cerkvah. Izza, v prastarih lipah, bukvah, brezah in jelkah skritih gnezd, se je oglašalo neprestano čivkanje in žvrgolenje raznovrstnih ptic, ki so se medsebojno dramile, vzpodbujale, pozdravljale.

Sedaj tu, sedaj tam je med vejevjem završelo: košatorepa veverica je lahko-nego poskakovala iz mladike na mladiko, iz debela na deblo ter stresala podse, na mahovita tla piškav oreh ali osuהל list. Preko rosne trave so od bilke do bilke hopsali poredni grilčki, v obraslem jarku je žuril skrit studenček; jasmin, šmerekice in ciklami so odpirali svoje čašice pa s prijetnim vonjem nizkoraslih jagod razsipavali omamljajočo dišavo kroginkrog; vsa narava je bila oživljena in svažnostno hvalila svojega stvarnika.

Vlasta je s tovarišev pomočjo že napolnila svojo pletenico s škrlatnimi jagodami in drobnimi brusnicami, ki jih je pokrila s šopom dehtečih ciklamov. Onkraj gaja na nasprotni strani holma, sta se ustavila in ko sta zasledila primeren prostor, sta sedla v travo.

— Kolika divota naju okrožuje, kolik čar je razlit okoli nas — je občudujoče vzkliknila učiteljica.

— Tako, da pozabimo lahko brez vsakega domotožja na našo škalovito kraš-

ko zemljo, pa na naše prelestno morje, kaj? — je odvrnil učitelj.

— Ah, morje! To je pač neprecenljiv dar prirode! —

In vendar! Tam v dalji ono temno-modro pogorje, tam ob desni široka goščava, na levi gričasta pokrajina s svojimi vinogradi, tratami, livadami in selišči. Ah, in tamdoli v nižavi zelena Sava! Res, skoro bi ne vedel kaj je zalše ali vse to, ali morje. —

— Oh! Najlepše bi pač bilo uživati, oboje, pol leta to, pol leta ono! — je opazila Vlasta.

— Torej tako kakor že postopajo marsikateri imovniki? —

— Oh ne! Jaz nikakor ne mislim pri tem na navadno letovanje, ki ga preživljajo letoviščarji, ki morajo pretrpeti za drag denar toliko neprilik in neugodnosti, marveč bi si želela, da bi bilo na svetu vse tako enostavno in priprosto urejeno, da bi prebivalci ene dežele zapuščali svoje domove kar nezaklenjene ter odšli v drugo deželo pa se tam v nezaklenjenih domovih naselili ter ostajali do poljubnosti! —

— Ha-ha! Torej tako nekako, kakor žive Laponci po severni Skandinaviji, ki zapuščajo jeseni svoje bajte z vsem kar jim je za prenos prenadležno, celo živez, pa odromajo naprej proti obmorskim goličavam zasedajoč tamkaj na isti način izpraznjene kočice ter poslužujoč se vsega, kar najdejo v njih! —

— No, dà, nekaj sličnega! je dostavila učiteljica.

— Ah, to idilično življenje med nami civiliziranci, v deželi tolovarjev in lopovov, je nemogoče! Sicer, draga koleginja, se Vam to vsaj deloma lahko izpolni.

— Kako neki? Morda s tem, da pridem lahko vsako poletje sem gori? —

— Nisem tako mislil, gospodična, ampak tako, da bi se sploh ustanovila tukaj, da bi postala moja dobra družica, ki če bi Vas morje k sebi vabilo, bi itak lahko odhitela kadarkoli bi se Vam izljubilo k svojim sorodnikom ali mojim staršem — je goreče zasepetal Kravos, pobožajoč jo s ciklamom preko lica.

— Ne nadaljuje, kolega, v temu tonu; rekla sem Vam že nekdanj, da je to nemogoče! —

— Oh, Vlasta! Ali ne smem res gojiti nikake nade, da me kedaj vzljubite? —

— Nikake, Kravos! Nesrečni bi bili z menoj! —

— Ah, ne! Toda saj vem, da rečete to iz obzira, namesto da rečete obratno,

da bi Vi ne bila srečna ob meni! —

— Tudi to je resnica, kajti kako naj bi jaz bila srečna, ako slutim, da je nekdo nesrečen kraj mene? —

— Oh, Vlasta! To so le domnevanja, ki silijo v človeško dušo in katere mora človek razgnati z vso korajžo! —

— Nikakor, prijatelj! To niso nikaka domnevanja, nikake slutnje; to je moje trdno uverjenje, ki mi le narekuje, da temeljito preudarim predno se odločim zavezati se z nekom za vse življenje, ter tako preprečim morebitno prekasno razočaranje. —

— Vi se torej klonite prepričanju ali, recimo, domišljiji, ki Vam šepeta o moji morebitni nezadovoljnosti kraj Vas?

— Prav tako! —

— A čujte! Moja domišljija se z vsakim dnem prelevuje v prepričanje, da leži cilj moje sreče le v Vaši blizini, Vlasta, le v Vašem objemu!

— Ne zaupajte ji, kolega, ne verujte ji in odpihnite jo od sebe z malomarnostjo kakor odpihnemo smet z rokava! —

— Koliko trdosrčnosti je v Vas gospodična! —

— Samo iskrena sem Vam, to mi lahko zaupate, tovariš! Le poslušajte! Jaz, ki poznam velikomestno življenje potom izkušnje in potom pripovedovanja, poznam ves njegov hrup in vrvenje, koncerte, gledišča, plese, lišp in kinč, sem se v to življenje tako vživela, da bi ga neizrečeno pogrešala, vsled česar bi to pomanjkljivost tudi težko zatajevala napram onemu, ki bi mi jo prizadel. —

— Ah, zapopadam! Jaz sem Vam premalo! —

— Da, kolega, premalo! Vendar ne vsled poklica, prijatelj, pač pa vsled sredstev. Pa ne zalujete nad tem, nad mojo iskrenostjo, Vi sami ste to neljubno resnico izsilili iz mojega srca. Vi pač veste, da si nismo vse učiteljice enake ne po izobrazbi, ne po stremljenju; ene se oklepajo socijalističnih nazorov in brez vsakega pogleda v prešlost pa brez vsakega pomisleka na bodočnost stopajo tudi stopinjo nižje, ako zaslutijo tam svojo srečo in morda imajo prav; druge zopet se ne poročé, ker jim je le olika edina dota, na katero pa naši inteligenti prav malo dajo in se rajše oklenejo puhle punice, da le ima dovolj pod palcem. Dočim sem jaz izmed onih drugih, ki jih dušni polet žene vedno dalje, vedno dalje ter si domišljujejo, da jim utegne biti zadosti komaj kak grof. —

— Baronica Adler je pač drugega naziranja! —

— Ker se morda poročí z doktorjem Martinčičem, mislite? —

— No, da! —
 — Ali pri tem je nekaj drugega, prijatelj! Gospodična Irmengard je baronica, ki so ji kaprice dovoljene. Sicer pa, akotudi stopi v ono zvezo, se ji zlate šanje itak ne razblinijo, kajti neglede na to, da je sama premožna, je Dr. Boris odvetnik in če se ne varam imovit človek. —

— Imovitost, bogastvo! V tem tiči za Vas smisel življenja, Vlasta? Joj kako ste me razočarali! —

Učiteljica Rebeč je hotela nasprotovati toda glasovi, ki so ji prijekovali izza hrbta, so povzročali, da je molče opozorila tovariša, ki se je poslušajoč ozrl v ono stran. Okolu nju je vladala nekaljena tišina in zato — dasiravno nista videla še nikogar — je bilo prav natančno slišati pomenek:

«Kaj ima vsako drevo?»

«Vsako drevo ima deblo, mladike, veje in listje» —

«In kaj je to?»

«To je lub ali skorja!»

— Potočnik in Podlogarjeva! — je zašepetala Vlasta Kravosu.

— Dva srečnega! — je dodal učitelj.

— Tudi meni se zdi tako — je pokimala učiteljica poslušajoča nadalje.

«Kaj ima cvetlica?»

«Cvetlica ima lističe, prašnike, pestiče in čašico!»

«Katera cvetlica Vam najbolj ugajaja?»

«Najbolj mi ugaja cvetlica Stana!»

«Ne tako, gospod Adolf, drugače Vam pobegnem!»

«Ne, gospodična! Bom dober! Bom molčal!» je jecljaje odgovarjal glas Adolfa Potočnika, ki se je v družini Stane učil slovenščine. «Pa zakaj mi ne pustite povedati kar bi hotel?»

— Ker bi potem ne mislili le na učenje v slovenščini!»

«O še bolj, Stana, ker vas ljubim, ljubim tako zelo. In bi rad vedel, ako tudi vi mene ljubite!»

«Potem se ne vpraša! Resnico ali neresnico tega čustvovanja lahko občutite!» je zarudelo odgovorila mlada gospodična.

«Oh, Stana!»

«Utihnite, Adolf! Glejte, tam za grmičjem vidim nekaj belega, mislim, da je nekdo», je pošepetala gospodična svojemu učencu na uho. In šla sta dalje molče ter kmalu prepoznala dvojico, ki se je mirno pomenkovala ter se z navidezno nepričakovano zganila ob pozdravu, ko da ni preje slišala ničesar.

— Dobro jutro! — je vzkliknil Adolf in vrgel slamnik v travo.

— O, dobrodošli! — je odzdravil Kravos.

— Pa odkod ste se priplazili tako tiho? — je smejaše vprašala Vlasta.

— Preko onega holmca sva se izprehajala in potem prišla po brvi na to stran! — je odgovorila Stana.

— Pa sedita k nama! —

— Za hipček! Že dolgo sva od doma!

— Saj tudi midva odideva kmalu, pojdemo pa kar skupno! —

— Vi gospodična pa ste nabirali borovnice! — je opazil učitelj.

— Da! A največ jih je potrgal gospod Potočnik! —

— O, ne! — je zategnil Adolf.

— Kako napreduje gospod Potočnik v slovenščini; ali je priden? —

— In še kako!

— Vaša zasluga, gospodična! —

— Nikar! Mislim, da mu je največ opomoglo občevanje z mojim očetom, ki ga v prostem času jemlje povsod s seboj med slovenske ljudi. —

— Pa povejte nam kaj, gospod Adolf! —

— Vprašati morate! —

— O tudi drugače znate že! Naprimer ono, kar ste povedali danes meni — mu je pokimala Stana.

— Aha! Moj bratranec Mirko Škilan se v soboto zaroči z gospodično Zorko Cegnar! —

— Ali res? Živela! —

— Pa jima moramo napraviti prijetno podoknico! —

— Pa zberimo se! —

— Dobro! Duhovnikoma porečem jaz! —

— In jaz Hildi! —

— In Hilda Zvonku! —

— In Zvonko Borisu! —

— Komu pa naj porečem jaz — je veselo zaklical za njimi Dr. Martinčič.

— Oj koliko iznenadenje gospod doktor! —

— Pozdravljeni! Živio! —

— Pa prisedite k nam, gospod doktor! —

— Ne utegnem, ker moram še predpoldne v mesto. Le z Vami sem hotel govoriti, gospod Kravos, zaradi veselice. —

— In našli ste me slučajno, kaj? —

— Ne! Vaša mati mi je povedala kam ste krenili in tako sem sedaj med Vami! —

— Pa pojdem z Vami! —

— Saj pojdemo vsi, ali ne, gospodična Stana? je vprašala učiteljica dvignivša se s tal.

— Da, da! Jaz moram tudi domov! —

In obrnili so se proti stezi, ki je vodila skozi gozdič v nižino.

— Upam, da je glede prireditve vse v redu! — je opazil doktor Boris.

— Prav vse, kakor je bilo dogovorjeno! —

— Da ne pozabimo vabit nikogar, ne

najbogatejšega, ne najubožnejšega. —

— Prav nikogar, gospod doktor! Mesarjev sinček je raznesel vabilca po vseh hišah, po dvorcih in kočah! —

— Tako je prav! —

— In kako je s prostorom? —

— To nalogo sta prevzela oba duhovnika in tudi že vse uredila. —

— In vspored je sestavljen? Rad bi ga ponesel že danes v mesto! —

— To lahko storite, gospod doktor, dasi je gospodična Vlasta nekaj izpremenila, — je opazil Kravos.

— Da, deklamacijo sem zamenjala, ker sem prepričanja, da bo ta, v zadnje izbrana bolj učinkovala na množico! —

— To je popolnoma umestno! In kako se zove pesem? —

— Jezik rodni — ji je naslov.

— Ne poznam! —

— Priprosta pesmica, primerna otroku, ki jo bo predaval in, mislim, prilagodena razmeram naše nove domovine! je dodala pomembno Vlasta.

— Tudi gospod Potočnik jo zna že na pamet! — je zaklicala Stana.

— Ali res? —

— To je več nego pridnost, to presega dobro voljo!

— To je značajni «hočem»!

— Samo prvo kitico! Samo prvo! —

— To zadostuje! —

— Pa povejte nam jo, gospod Adolf, — je zaprosila Stana z milim pogledom, kateremu se mladi poštni uradnik nikakor ni mogel dolgo upirati, tako da predno so dospeli do klanca, na katerem so se deloma razkropili, je brez vsake hibe deklamoval:

Jezik rodni, govor rodni

od Boga nam dani!

Kdor te zabi nima srca,

kamen v prsih hrani! —

— — — — —

— — — — —

VII

Na Smrečju je deževalo, čeževalo ves dan z onim drobnim gostim rosenjem, ki je skoro ne vidiš in skoro ne slišiš, ki je pa zategadelj tembolj občutiš zlasti poleti, ko je človek vaje solnca, ki vliva v dušo vneto do dela, ko je vaje izprehodov, ki mu razbistrijo duha, ko je vaje družine, ki ga razvedri in pokratkočasi. Podnoč pa se je vlila ploha, ki je namakala hrib in dol in kot prava povodenj poplavlila travnike in njive in je drla deževnica kot vratolomen hudournik preko cest in klancev ter jih pobrazdila, kakor da so se težki kolovozi zasekavali vanje.

V jedilnici dvorca («Mici») je obitelj veletrca Martinčiča ravno povečerjala. Hišina, mlado brhko dekle se je še vrtele okoli mize pospravljajoče z nje vso

jedilno pripravo. Gospodar je s časopisom v roki stal v bližini električne svetilke ter pušil iz kalabreške pipice, ki jo je uporabljal le doma. Gospodinja, njegova debeluhasta okroglolična soproga, je sedela za kvadratasto mizo, ukvarjajoča se s pošivarenjem rokavic. Na nizkem stolčku je sedela Snežinka preoblacujoča svojo holandsko punico; Snežinka ali Nives je bilo petletno dekletce, ki so je Martinčičevi kot vojno siroto vzeli k sebi ter je pohčerali. Prekrstili so jo z imenom Snežinka iz dvojnega razloga: ker so enoletno, detešce dobili v hišo na Svečnico, z dnem, ko je zapadel v Trstu prvi sneg, in pa ker jim je imela nadomestovati ranjko herkico, krščeno na isto, le s španskim narečjem izgovorljivo ime Nives. Mladi doktor, njun sin Boris, je molče pohajkoval po obedovalnici z obema rokama v plačnih žepih; poznalo se mu je, da razmislija o nečem, za kar se ne more odločiti; dvakrat si je bil že prižgal svaljšico pa jedva je parkrat potegnil iz nje, jo je v raztresenosti že gasil v porcelanastem pepelnjaku; nato je stopal zdaj z zamolklo stopinjo preko bosanske preproge, zdaj potrkavajočim petnikom čez palketirani pod, ali pa je obstajal sredi izbe in prijemaši za zlato veržico izvlekel srebrnoemajlirano uro iz telovniškega zepiča pa zrl vanjo, dasiravno ni videl ne kazal, ne števil.

Naposled je stopil pred ozko, v gotskem slogu zgrajeno okno, odprl rožičate šipice in gledal v poltemno noč; na sivkastem obzorju je blesketala samo ena zvezda, večernica, toda Boris je ni videl! On je motrival nasprotni griček in božal z razprtimi očmi komaj vidni obris graščine Adler; sredi nje je nekaj svetlikalo in to ga je bolj osvojevalo nego nebesna žarnica; bil je to soj, vsled oddaljenosti jako medel, soj razsvetljenega okna, svit razsvetljene sobe. Tedaj je prijel za okensko kljuko in zaprl prozor pa stopil k steklenim vratom, ki so vodila na brezstresno teraso; tu je na široko odprl obe krili pa običal ko zamaknjen zroč pozno v temino, ko da poslušal ako prši še vedno neugodni dežek ali še lahti večerni zefir ali sumlja gozdno vejevje. V resnici pa ni prav nič poslušal, ampak le gledal v nasprotno stran na medli svit razsvetljenega balkona. Končno se mu je baje želja izpolnila; skozi čisto temno ozračje je prav razločno zapazil kako je okenska svetloba oživela, nekdo je bil okno odprl. Tedaj je odkorakal zopet v sobo in pogledal na stensko uro; večje kazalo je skrivalo dvanajsto številko, manjše pa osmo. To je bilo zanj! Stopil je v novič pred verando ter se postavil v sredo med durna okvi-

ra z rokama v bok. Za hip se je ozrl po starih; oče je čital in kadil; mati pa je urejevala zamotane nitke v šivalni košarici. In zopet je mladi doktor pogledal ven v sanjavi poletni večer pa z urno okrožnico zasukal parkrat z desnico; sam sebi se je zdel pri tem otročji in plašljiv, ko kratkohlačni dečko, ki se namerava v materini shrambi nasrkati sladkega medu. Pa kdo ni v svoji zaljubljenosti otročji? In Boris je bil zaljubljen navzlic vsej resnosti svojega doktorata, čez mero zaljubljen v svoj ideal, v baronico Irmengard.

— Kaj pa delaš, Boris? — mu je zaklicala skrbna mati.

— Telovadim, mamuška! — ji je odgovoril brzo sin in se veseljaški zasukal na eni nogi ko poreden fantek.

— Pa tu v sobi potelovadi, ne tam na pragu odprte sobe, ko se lahko še prehladiš z današnjim vremenom!

— Nevem čemu je sploh odprl vrata nocoj s tem vlažnim vzduhom, ki prodira do mozga? je opazil oče, ki je navzlic čitanju čul pomenek.

— Iz dolgočasje! Sicer saj jih lahko vnovič zaprem! — je odvrnil sin stopivši k vratom zapirajoč jih polagoma, dasiravno je že ugodil svojemu zadoščenju s tem, da je nasprotni lučki dal znamenje, da bo jutri ob osmi uri v logu belih brez, ob ograji graščinskega parka.

— Iz dolgočasje? Hm! Saj res! Nocoj ne moreš nikamor s to blatno namočeno cesto, ne na izprehod, ne na vasovanje, je pomembno opazil veletrzec

— Hi, hi! — se je zasmejala gospa. — Tisto pa, tisto! Za vasovat ima Boris prav mnogo deklet tukaj! Hi, hi! —

— Za vasovanje zadostuje ena sama, kajneda, Boris? — je dostavil oče in pomežiknil sinu iznad šepalnika.

— Kajpada! — je s prisiljenim smehljajem odgovoril mladi doktor.

— Ena sama, da, toda katera? — je povzela mati s šaljivim naglasom. — Cegnarjeva se je ravnokar zaročila z akademikom! Učiteljica je siromašna ko cerkvena miška. Podlogarjeva pa se je menda zagledala v onega Nemčurja, Bog ji greh odpusti! Potemtakem ne ostaneta na razpolago, ko oni drugi dve! —

— Ki pa nikakor ne moreta priti v poštev — je posegel vmes oče.

— I, zakaj ne? — je vprašal zvedavim nasmeškom sin.

— Zakaj da ne, vprašaš, Boris? — je pohitela začudeno mati. — Zato, ker sta Nemki vendar! Tujke anti ne popelješ nikdar pred oltar! —

— Vse se lahko zgodi, majka: —

— Oho, sin! Pa ne, dokler še miga moj mezinec, — je resnobno opozoril ve-

letrzec in vrgel časnik od sebe.

— Tvoje občevanje z baronico je bilo le zgolj kavalirstvo in ni gojilo, upam, nikakih globokih virov, Borisek — je tožnim licem opomnila skrbljivo gospa in pritisnila za električni gumbič. Takoj nato so se zaslišale nagle stopinje, v sobo pa je stopila sobarica in se ozrla po vseh, nato pa običala s pogledom na gospej, ki ji je naročila odvesti Snežinko v postelj in pripraviti ruski čaj. Ko je otroče na sobaričino opozoritev napravilo svoj poklonček in z neznim glaskom voščilo lahko noč ter odšlo s punico v naročji s hišino iz jedilnice, se je oglašil zopet gospodar.

— Mislim, da je nocoj nesamo prava priložnost, marveč tudi skrajni čas, da se tudi glede te zadeve pogovorimo, da ne bo kasneje kedaj kakega nepotrebnege kesanja in javkanja. Dorasel si v dobo, ko lahko že misliš na ženitev, Boris, a jaz bi hotel biti poslednji, ki bi ti križal srčna vozila. Vendar, dragi moj, upam, da še ni prepozno, da ti razodenem svoje misljenje glede te točke. Nikakor nisem maminega naziranja, naj bi ne poročil ubožice. Ti sam prejmeš po meni znatno imetje, ako se ne prikrade med nas zavratna nesreča, da ti ni treba izbirati ravno med imovitimi dekleti. Skoro še ljubše bi mi bilo, če si izvoliš revno družico; taka, ki ni imela prilike razsipati lastnega, ne bo razsipala niti tvojega bogastva. Vzemi si torej kakoršnokoli hočeš, samo da te je vredna, da je blagega srca — ki ti bo ob vsaki življenski nepriliki, boleznih, žalosti ali izgubi stala zvesto ob strani — samo da je krepostna — da bo negovala svojo in tvojo čast pa skrbela za ugled obeh — samo da je zadostno izobrazena, kakor je tvoja lastna mati in da ne pozna izobrazbe le po imenu, le tako napol, kakoršno delijo kaki pokrajinski nunski zavodi s svojimi dvorazrednimi učilnicami, ki ponekod ne dosega niti najenostavnejše vaške ljudske šole; slična napolizobrazenka ti ne bo nikoli mogla prikriti svoje notranje praznote in ničevosti; kazala ti jo bode ob vsaki priliki ravno z onim nastopom, oblačenjem in vedenjem, s čemur si bo prizadevala pokazati se občinstvu velikomestnega, v sleherni stroki izurjenega in dovršenoolikanega otroka! Samo pred nečim te svarim, Boris! Ne snubi ne Lahinje, ne Nemke, ker bi ti jaz v tak zakon ne privolil nikdar! —

— In jaz tudi ne! — je naglo dodala mati. — Sicer je to neopravičena skrb saj ne morem niti pojmiti, da bi se Boris v tem pogledu kedaj izpozabil! —

Mladi doktor je sedel pred široko štirivogelno mizno ploščo podpirajoč si

glavo z obema rokama. Govorjenje očeto je poslušal pozorno, toda z občutkom, ko da stoji pred gramofonom, ki ga nesme drezati, dokler sam ne skonča naj so izhajajoči glasovi prijetni ali neprijetni. In sedaj ko je izustila svoje mnenje tudi mati je pač vedel, da je vrsta na njem, da izpregovori, da razodene svoje misli, da izreče svoj sklep. Toda zaprte so bile ustne, za vročim čelom pa mu je vršela ideja za idejo, ki pa se ni hotela udeležiti v pametno primerno besedo. Zato pa mu je bilo nadvse všeč, da so se ravno tedaj odprla vrata, da je ustopila služkinja s podložnico nad levico, nad katero se cingljale srebrne zličice. In medtem ko je hišina dávala pecivo sredi mize ter polagala malo čašico čaja pred vsakega, se mu je zdelo, da se mu je v goltancu nekaj razvzrojalo, da je lahko nemoteno vzdihnil in s čajno paro lovil novo sapo, novo sapo, ki jo bo neizbežno moral sestaviti v glasnike, v zloge, besede in stavke, kakor hitro izide dekla iz jedilnice.

— No, kaj porečeš ti, Boris, k vsemu temu? Kaj da tako molčiš, ko da bi se ne tikalo tebe? — ga je vprašala mati.

— Ah, mama! Tako rad bi vama ustregel pa kakor uvidevam mi je nemogoče; ravno v tujko sem se zagledal! —

— Eh, kaj to, če si se le zagledal; v koliko njih sem se jaz zagledal, predno sem se oženil z našo mamo! — je odvrnil smejaje gospod Martinčič.

— A tako? Pa komaj danes mi to vprvo poveš, ti ti! —

— No, no, Mimica, nikar se ne hudi; glavno je, da sva se vzela! Zato pa pravim tudi Borisu. Če se je le zagledal ni to še nič takega: od zagledanja do zlatega obročka je prostrana daljava. —

— Ah, papa! Pri meni se zagledanje in zlati obroček držita že za roko. — je resnobno odgovoril mladi doktor.

— Govori vendar jasneje. Berisek! — je vprašala gospa.

— Kako naj še jasneje govorim? Zaljublil sem se v baronico, zaljublil tako, da poročim le njo ali pa nobene druge ženske! — je naglo izgovarjal mladi gospod, kakor da bi se bil bal, da ga roditelja pretrgata in bi moral potem še enkrat ponavljati tisto resnico, ki mu je obvladala že nekaj tednov vso dušo, resnico, ki ga je tiščala v prsih, ko ne prebavljeno lešnikovo jedrce, resnico, o kateri je v neprespanih nočeh toliko razmišljal, v kakšni obliki in ob kateri priliki naj jo poda starišem, katerih narodno zavest je poznal temeljito, ono narodno zavednost, ki jo je še nedavno tudi on občutil in negoval na dnu srca, ki jo je on sam utemeljeval kot edino smiselno smernico pravega narodnja-

štva, ki jo je on sam ob vsaki priložnosti povdarjal, se zanjo boril ter o njej predaval.

— Baronico, praviš, nam nameravaš dati za sinaho — je mrklo vprašal veletržec. — Vendar predno nadaljujem o tej zadevi, te še vprašam, če si z baronico že govoril o svojem sklepu, če je vobče tudi ona tvojih misli! —

— Saj res — je povzela gospa — v tem tiči vsa važnost tega vprašanja! —

— Ne papa, ne mama! Še nisva se pogovarjala o tej znamenitosti, ki je zame življenskega pomena, ali o dobrem izidu tega pogovora, o vspehu svojega sklepa ne dvomim! je vzkliknil mladenič z radostnim licem, ko da je dobil igro.

— Odleglo mi je! Še ni vse izgubljenec! Sedaj pa čuj, Boris! Italijanski pregovor pravi: daleč od oči, daleč od srca! In to je istinitost, ki se redkokedaj izjalovi. Zato ti svetujem, da se odpelješ jutri navsezgodaj v mesto in odpotuješ s prvim vlakom proti Trstu. Tam pa se okleni onih študij, o katerih sem ti čestokrat govoril. Slovenskih odvetnikov je itak že povsod dovolj, kakor gob po dežju, primanjkuje pa našemu narodu vseučiliško izobraženih veletrgovcev in veleobrtnih svetnikov, ki bi bili, vehemetno podkovani v tej panogi, kakor so n. pr. Čehi. Zato ne zamujaj lepe prilike, kakor sem jo proti svoji volji zamudil jaz — ko mi je baš ob maturi umrl oče — in udaj se; poglobi se v komercialnoobrtno znanstvo in veruj mi, da utegneš biti še kedaj vesel, da sem te do tega dovedel ter ti pomagal pozabiti to prvo simpatijo! —

— V vsem tem, očka, se ti hočem pokoriti in slušati te hočem s prepričanjem, kajti tudi jaz uvidevam, da če hočemo tudi Slovenci korakati v industriji in veletržtvu ramaobrami z drugimi narodi, se moramo i mi sami posvetiti temu poklicu z vso vnemo. Vendar, papa, ne imenuj moje ljubezni, navadne simpatije, saj ljubim baronico iz vse duše, iz vsega srca in tako zelo, da se ji odrečem le, ako me ona sama za vrže. —

— Bože, kako ga je umela začarati — je vzdihnila mama.

— Motiš se, mamuška! Irmengard me ni začarala, ampak očarala s svojo milobo, s svojo priprostostjo, s svojim blagim srcem. Irmengard ni storila še ničesar, vsled česar bi si jaz lahko domišljal, da me hoče privleči v svoje zanjke, kakor sem razvidel že drugod pri mnogih drugih dekletih. Ona je v vsaki svoji besedi, v vsaki svoji gesti, v vsem svojem nastopu tako enostavno-naravna, tako brez vsakega pretvarjanja, da ji vidim v dno duše. In le na podlagi tega svojega motrivanja in pro-

učevanja se le upam, da me čišla, da me ljubi, da se mi kedaj uda! —

— Ali kaj pomagajo vse te njene čednosti, če je pa tujerodkinja, ki brzkone sovraži vse, kar je slovanskega in te obremeni z zarodom, ki bo nekoč preklinjal tebe, mene in vse naše pleme? — je bridko odgovoril oče. — Oh! Toliko narodnostnega trpljenja smo vžili že tam doli ob morju, od krutih narodnih nasprotnikov, toliko žrtev in zatajevanja smo potrpežljivo prenašali, samo da nam kedaj zalesketà zarja osvobojenja. Oh, in koliko porogljivih očitkov, koliko surovih napadov, koliko nastolcevanja smo morali prestati, le ker smo se oklepali svojih narodnih pravic, le ker smo izpolnjevali narodne dolžnosti, le ker smo si upali povdarjati svoja narodna načela, ker smo se osmeljevali vzgajati svoje otroke v narodnem duhu ter jih pripravljali za tedaj, ko napoči doba potrebe, ko napoči doba borbe, ko napoči doba narodnega odrešenja. A glej! Vse te kremenite prisege staršev naj bi bile zastonj; brezuspešno vse njihovo stradanje in potezanje za narodni blagor: ves zaman naj bi bil njihov trud... In zakaj? Zato ker naraščaj, ki je dorastel v dekleta in mladeniče, ker zarod — ki se je izpremenil v človeka, godnega da oplodi rodbino in poklicanega, da pomnoži razredčene vrste, ki jih je vsemu našemu slovenskemu rodu provzročil sovražnikov bes v nedavni vojni — namesto da bi blagoslovil staršev napor in stremljenje, gre, se izjalovi in spleta grešne zveze prav z onim nasprotnikom, ki nam je umoril brata, sina, očeta, prav z onim, ki nam je pozgal z žulji zgrajene stavbe, ki nas je mučil in bičal ko objarmijeno živino. Kakor da ni dovolj gorja že v tem, da se je strupena zindra razlila preko vseh naših dobrav in brd, preko vseh naših nebrojnih selišč, preko vse naše nesrečne domačije tamdoli ob Jadrani in Soči. Ne! Ko da še ni dovolj narodne bridkosti, glej, naša brhka slovenska dekleta, ki so na nekedanjih veselich tako rade pohitevale v prvo vrsto rodoljubkinj, ki se z besedo in dejanjem prisegale zvestobo svojemu narodu, glej jih danes kako v preslepljeni pozabnosti objemujejo tujca, zanemarjajo svojo materinsčino in teptajo narodne svečnje. Glej tudi že množico kmečkih in delavskih mladeničev, ki so še nedavno vihteli stisnjene pesti napram izzivalcu, nasilnežu, kako se mu dandanes v pokornosti klanjajo in prilizujejo, kako se z njim pajdašijo, kako mu pomagajo rušiti naša dedna domovja, mrziti našo domačo govorico, škodovati lastnim rojakom pa z brezstidnim izdajstvom pogubljeni vse one naše zavedne ljudi, ki v ponosu in značaju ostajajo zvesti

narodnemu obetanju. In ko da ni dovolj ljulike, ki se je bohotno razkosatila med neukimi sloji, pričenjajo naposled še vrste izsolanih razumnikov izgubljanje pamet ter se udajati najpreje škodljivi mlačnosti in kvarni udanosti in celo toliki nerazsodnosti, da snujejo zakonske zveze z drugorodkinjami, ki ne morejo biti drugega nego predujem one pogube, v katero se lahko zavije v prihodnosti ves naš narod, vsa naša nova domovina. In član te svojati naj je moj lastni sin? O, ne! Nočem omadeževati svojih, prstov z blagoslavljanjem take nepravilne združitve in zategadelj ti pravim, sin! Opomogel sem ti, da si zdrav in čil dospel v mladeniška leta, vse sem storil v prilog tvoji izobrazbi, v prid tvojemu družabnemu stališču, vendar vedi, da z dnem ko svojo življensko odvisnost zveržiš s tujerodkinjo, nisi več ne moj sin, niti moj dedič in čuri moje hiše se za teboj zaklenejo kakor se trdno zapre zate moje srce, da ne bo imelo s teboj nikakega stika več, nikakega krvnega sorodstva. Upam, da si me razumel popolnoma! —

Ves razvnet se je stari gospod naslonil po teh besedah ob mizo ter podprl glavo z obema rokama. Zato mu je skrbljivo in sočutno zakicala soproga:

— Preveč si se razgovoril, Ksaver, preveč si se razburil in morda celo po nepotrebnem, kajti prepričanja sem, da bo naš dobri Boris gotovo temeljito preudaril to zadevo, predno izreče poslednjo besedo! —

— Da, mamica! — je odvrnil mladi doktor: ki je bled in potrj poslušal molče očetov govor. — Preudariti hočem voj sklep, v kolikor mi bo mogoče, vendar bi pred tem vedel rad samo še nekaj. In na to, papà, te prosim, da mi takoj odgovoriš! Ko sem preje povedal, da ljubim baronico in da jo nameravam tudi poročiti, nisem vama povedal, da moja narodnost ne bode zavoljo tega prav nič trpela; nisem vama povedal, da čeprav obožujem Irmengard in čeprav bi tudi ona ljubila mene nad vse, ji vendar postavim kot pogoj najine poroke to, da se nauči slovenščine! —

— Ah, Borišek! In ti se nadejaš to od nje, nemške baronice? Ti upaš, da bodo njeni roditelji v to privolili, če bi ti ona tudi željo izpolnila? —

— V to upam, mama! —

— No, potem bo gotovo tudi papa popustljivejši ali ne, Ksaver? —

— To še ni vse, ako ti žena le obljubi, da se nauči tvojega jezika. — je zanikajoče povzel veletržec. — Le predoči si trenutno naš mili Trst — ki je bil se tik pred vojnim časom največje slovensko mesto — predočuj si to mesto a ne, kakor je v sedanosti — ko so ga poplavili Napolitanci, Kalabreži in Sicilijanci,

marveč Trst, kakoršen je bil preje. Po svojem zunanjem licu je kazalo to mesto res italijanski tip, toda to je bila le sleparska krinka, ki se je na škodo Slovencev pačila napram vsakemu novodošleznju tujcu. V resnici je bila v tem cvetočem trgovskem mestu nadpolovica družin, ki bi bile morale pripadati slovenskemu življu. Ali temu v istini ni bilo tako navzlic premoči slovenskih priimkov. In zakaj ne? Le zato, ker se je večina tržaških težakov in drugih delavcev poročavala z narodnospečimi deklami, ki — prisedše izpod Krna in Grintovca, iz Istre, Čičarije, Brkinov, Krasa in iz Notranjskega — so se sramovale slovenskega jezika kakor hitro so se naučile par laških izrazov, dočim je sicer v Trstu še dandanes častno številno poštenih, rodoljubnih značajnih služkinj, ki marsikatero grenko prenasajajo baš zavoljo svojega narodnostnega nastopa. Vendar! Le zato ni moglo biti drugače, ker so se raznovrstni državni, občinski in zasebni uradniki poročavali z Italijankami, ki so svojim zaročencem svečano obetale, da se nauče njegovega jezika. Ali kakor hitro so izginili medeni tedni — v katerih jo je narodnočuteči soprog na saljiv in igrajoč sistem učil slovenščine — so kmalu nastopili resni temni časi, ko se je soproga začela moževi govoricu izogibati z izgovorom, da ji je pretežavna, dokler ni prešla v brezobzirnost, da ji je smešna, dokler ni prešla v trditev, da ji je nepotrebna, dokler ni prešla v pretinjo, da je nezmisljena in družabnokvarna. In slovenski moz se je ravnatoko pokorno in skromno udajal mišljenju svoje tujerodne žene, kakor se je udajala slovenska žena, ki se je omožila z Lahom ali laško navdahnjenim človekom. Zaroč pa, ki je nastal iz teh usodepolnih zakonskih zvez, je poganjal pod težo tuje odgoje ter se prelevljal v omahljivce, mehkužce ali pa v najstrastnejše narodne odpadnike, ki so bili v Trstu naši glavni zatiralci in zasramovalci naših narodnih svetinj. In vendar so bili vsi ti nositelji slovenskih priimkov — ki so si jih sami popačili ali pa so jim jih popačili ob krstnem obredu zagriženi laški duhovniki — otroci takih mater, ki so obetale ženinu učiti se njegove govorce. Enako se dogodi s teboj, sin, zate le pomisli temeljito, predno zaigraš ulogo, ki te narodno uniči! —

— Nikakor oče! Nikoli ne bo ženska tako obvladovala mojega srca, da bi nadkriljevala moje narodno čuvstvovanje! Uverjen sem, da, ako so družine — ki jim je glavar slovenski oče — potujčene in raznarodovalne, je to zakrivila le njegova popustljivost napram ženi, njegova pokoritev napram njenemu oblastnemu hotenju, njegova zado-

voljitev z napačnim utemeljevanjem njegove soproge! Uverjen sem tudi, da nobena ženska ne ostavi svojega zaročenca zaradi narodnostnega vprašanja, ko kvečemu ona, ki je zaročena z mehkužcem, s strahopetcem, bojzljivcem, s človekom brez samoljubja in ponosa, z narodnim mlačnežem, z narodnim nezavednežem. Zategadelj vedi, da ko izrečem svoji nevesti željo, ki sem ti jo navedel že preje, izustim tudi zahtevo, da se nauči dovršene slovenščine še pred poroko z menoj. In nato postavim kot glavno potezo v zakoniti ženitni pogodbi nepreklicni pogoj, da bodi najina govorica z najinim morebitnim zarodom izključno samoslovenska, da bodi vzgoja najinih otrok posvečena narodnim težnjam narodnemu blagru! —

— Oj, naj te objamem, sin moj — je vzkliknil stari gospod ves ginjen — saj uvidevam, da se mi se nisi izjalovil, da gojiš v srcu še vedno ono sveto čustvovanje, ki sva ti je z materjo vcepljala s skrbljivo narodno vnemo. Nič več se ti nočem protiviti, dragi, če ti je usoda določila kot cilj sreče ravno tujko. Uverjen sem, da če te ljubi resnično in nesebično kakor pristojna sleherni pošteniški ženski, dosežeš, brezdvomno gospodstvo nad njo, da ne bo nasprotovala tvojim načelom in nazorom ter ti pomagala vzgajati morebitni zaroč v narodnem duhu, da postanejo tvoji otroci mramornati stebriči naše narodne postojanke, brez da bi izgubili spoštovanje do materine narodnosti.

— Vedela sem, čutila sem, da se vse gladko izteče, Ksaver — je vzkliknila gospa in stopivša k sinu, mu božajoče oklepala glavo. — Toda za nočjo bodi dovolj! Glejta, ura bo zdajpazdaj odbila polnoč! —

— Naj le odbije — je šaljivo dostavil gospodar, dvignivši se izza mize — samo da ne odbije polnoč našemu narodu in njegovim smotrom! —

— Ne odbije papa, dokler smo se mi tu, ki imamo nalog urejevati nihalo narodne ure! Lahko noč! —

— Sladko spavaj, Boris! —

(Nadaljevanje.)

ALEKSANDRA.

Solnčnim žarkom.

Kam ste solnčni žarki vsi zbežali, saj ste komaj padli — skratki mali na moj temni vrt?

Ah, zato ste pobegnili, ker ste zaslutili, da na njem je smrt!

Tam iznad praznih gred sè vam rezal obraz je bled.

Vi — pa ljubite mladost, smeh, življenje in radost —

vi — prelestni solnčni žarki!

Jadranka:

SRČNE KAPLJE.

II.

Od tuge in gorja vsa sklonjena, neskončne zakonske nesreče vsa stlačena, ječi Mira v polglasnem zatajujočem stoku ob vznožju svoje postelje. Divja bolelost ji stiska prsi; ob slehernem domisleku na nezaluzne krute žaljivke ji srce zakrva vi v grenkem ihtenju. S slabotno roko si mlada žena tiplje preko glave, preko tilnika, senci in temena. In pollašča se je omotica vsled hudih bolečin, ki jih čuti do lasnih koreninic. In topo motriva okoli sebe razširjajoč očesno roženico, ko da hoče izprevideti, da li ne spava, da li ni vse spačena sleparska sanja? ... Nikar! Vse je istina; tam na podu — semintja raztresene — leže njene lasnice, leže gumbiči, leži šop izrutih las... In lice, vrat, čelo, uhlji in trepalnice, vse jo skeli in žgè... Skelijo Miro drobne ranice, skelijo znaki soprogove brutalnosti, njegovih nob-

tov! — — — — —

Od tuge in gorja vsa sklonjena, od telesnih bolesti in življenjskega razočaranja vsa ubita, prenaša Mira z nadčloveškim zatajevanjem svojo ogromno žalost, svojo bridko nesrečo...

Toda, v bližnji sobi je nekaj zašustelo... Ah, morda je on, njen soprog, ki se ji bliža ponižen in zgrevan, da jo zaprosi oprostivne, pozabnosti, zopetne ljubeznjivosti... da jo s tiho prošnjo poljubov in božanja izprosi sprave. Zares; vrata se odpro: — Ali je tvoja uloga že končana, komedijantinja? Našminkaj se pa pridi na sprehod! —

Divje zaječi Mirina duša. Same grozote in obupa ji srce otrpne. Globok vzdih ji zagrga v sapniku. Topo ji zabulijo oči skozi okno. Blazen krik ji zahrope med zobmi. V krčevitem stisku se ji prsti naslone ob čelo... — — — — —

Z močnim krohlotom se vrata za-
F20! — — — — —

—o—

Fran Žgur:

Sonet.

Izgovor k stvari — tak in tak — je ničent
a ti besedo drži jo, do vraga —
prezir in črt naj v borbi ti pomaga — —
pred sodbo svojo stoj sodnik pravičen.

Naj te gloda, opravlja svet jezicen!
- Izdahnil Krist na križu, duša blaga! -
Skoz bolečine noč te kliče zmaga
na prestol slave, tam boš ustoličen...

Razburkano pod tabo morje strasti,
čuj, krik in boj, množic pogled pehanje:
Ti mirno stoj, ne zmeni nič se zanje!

Iz čaše pij zatajevanja slasti,
izroči divje bolečine struni,
a na golazen v prahu pljuni!

F. Ksaverija:

Spominčki.

Srce koprni...	Vse misli, želje
nazaj si želi	na širno polje...
nedavne dni.	hrepene.

Tam v cvetju mladosti
mi prvi so upi pognali;
tam so mi za danes
le sladki spomini ostali.

DROBTINE

RAVNANJE S SUHIM PERILOM.

Za gospodinjo, ki pere doma, je najboljšje da pobere perilo še nekoliko vlažno z vrvi ter ga takoj poravná. Preden stori to, ga mora raztegniti po niti in ga še z rokami nekoliko pogladiti. Rjuhe in namizne prte primeta dve osebi ter jih raztegneta. Potem se zganejo in pripravijo za valjar ali mungo. Prtiče žepne robce in drugo slično perilo pregri dvakrat in sicer tako, da pride prava stran monograma ali zaznamovanih črk na spodnjo stran. Ko robce likaš, jih v toliko razgrneš, da so preganjeni čez pol. Srajce pregri čez pol, na polovici položi rokava.

Če je perilo popolnoma suho, ga poškropi z malo brezovo ali sirkovo metlico nekoliko z vodo, ker le vlažno perilo je možno lepo zlikati. Naškroplje no in zganjeno perilo zviž skupaj, da se razdeli mokrota enakomerno po vsej

tkanini. Ne naškropi pa nikdar več perila, kot ga moreš zlikati v enem dnevu; vlažno perilo hitro splesni, če leži na kupu.

Perilo gladi na mizi, katero pregri z mehko plahto in s čistim prtom ali rjuho. Še pripravnejša je pa likalna deska, ki mora biti prevlečena z mehko in čisto podlago.

Vsak kos pretegni skrbno in enakomerno po nitih preden ga začneš likati. Medtem ko perilo razteguješ ali obračas, ne puščaj likalnika na deski, da ne krat na stojalce iz žice.

Za likanje si pripravi vse že prej, da lahko začneš takoj likati, ko je likalnik razbeljen. Likalnika namreč ne smeš puščati dolgo časa stati, ker se sicer osmодиš podlage, postavljalj ga vsako preveč razbeli in potem rad smodi.

Poleg mize, kjer likaš, imej vedno

pripravljeno posodo čiste vode z gobo ali snažno krpo, da je takoj vse pri rokah, ako je treba presuhe dele ali gube še enkrat namočiti ali preglajati.

Belo perilo se lika nalice; samo če ima vezene črke, jih obrni in zlikaj oni del komada narobe. Desna roka vodi likalnik, leva pa pripravlja, gladi gube, razteguje itd. Če so pri perilu prisiti trakovi, jih seveda tudi zlikaj.

Če je zezezo preveč razbeljeno, potegni z njim parkrat po mokri krpi, da se nekoliko ohladi in ti perila ne osmodi. Ako se je pa to vendar zgodilo, izperi dotični kos takoj z mrzlo vodo in ga pobeli na solncu.

Rjuhe in prte ponekod gladijo z valjarjem («mungajo»). Na valjar navijaj vsak kos trdo in pravilno, da se ne premakne in ne dobi gub. Navijati pa začni najprej debelejše perilo, potem sele tanjše, ker se lepše ugladi, ko je valjar že nekoliko razgret.

Perilo, ki ga potem ne boš likala, pevaljaj podolgem in počez, da je glajše. Naposled ga lepo zravnaj, posuši ga dočela in šele potem ga spravi v omare.

Škrobljeno perilo treba likati z zelo vrošim likalnikom; seveda pa zopet ne sme biti tako vroč, da bi palil. Lepo zlikati se da te ravno prav oškrobljeno in prav vlažno perilo. Za to pa je treba vaje. Presuho perilo ostane vkljub likanju tupatam zgrbljeno. Ako je perilo premokro, pa ostaja škrob rad na likalniku, in če je ta razbeljen, škrob na njem zarjavi ali celo začrni. Če se je zgodilo kaj takega, vzemi železo iz likalnika, umij likalnik ter deni čez nekaj časa železo vanj. Potem potegni z njim po voščenenem papirju in nato po rjuhi, nakar šele začni iznova likati.

Voščen papir si narediš, ako deneš med polo papirja, nekoliko belega voska in potegneš po njem z vročim likalnikom.

Pri moški srajci zlikaj najprej napečnik narobe, potem nalice, nato zapestnike, rokave, stan in naposled ovratnik in oprsje.

Oprsje podloži prej s flanelo, da se ne sprime z gubami na stanu zadej ter da postane lepo gladko. Potem drgni oprsje s čistim robcem od vratu navzdol, da naravnaš robčke. Nategni oprsje ter ga likaj nalice od spodaj navzgor, trdno in počasi, da se pod železom suši. Robčke privzdigaj, dokler je oprsje še malo vlažno — torej napol zlikano — s koščeno palčico, ki jo moraš imeti navlašč za to. — Če je oprsje vezeno, ga likaj najprej narobe in potem zobčke nalice.

Likanja perila ne odlašaj na večer; najlepše in najboljše se opravi to delo pri belem dnevu, zlasti zgodaj zjutraj, ko ni še drugih opravil.

Ko likaš, imej vedno okno odprto, ker je od likalnika razgreti zrak jako škodljiv. To velja zlasti za likalnike, ki se razbeljajo z ogljem.

Zlikano perilo obesi še na sonce ali okrog peči, šele ko je prav suho, ga spravi v omaro.

Nikdar pa ne spravljalj perila, preden ga nisi skrbno pregledala, ali ni morda kaj poškodovanega. One gospodinje, ki nimajo premnogo časa, storé to lahko

sproti pri likanju, ne da bi ji bilo treba posebej pregledavati vsak komad. Takoj pri likanju devlji vse raztrgano perilo na poseben kup ali v kosaro in zašij ga še zvečer predno odideš k počitku, ako nočeš ob prihodnjem perilu imati dvojno delo. Pridna gospodinja ne odlaša od danes na jutri!

Vanda.

Gospodinjstvo.

Proti pikom komarjev se je jako težko braniti. Svetujejo se razna sredstva, s katerimi naj se umiva koža, prv sigurno pa menda ni nobeno. Tako se priporoča, devati v vodo za umivanje zmes kolonjske vode in nagljevca olja. Dalje raztopina 1 dela Thymola na 50 delov 50-procentnega vinskega cveta. S to raztopino namažemo ona mesta telesa, ki so piku komarjev izpostavljena. Pa te tekočine posebno pa n. pr. janeževo olje, ki se tudi rabi, pečejo po navadi na koži še bolj, nego pik komarja. Najbolj še pomaga tobakov dim, torej je treba imeti pri sebi vedno kavalirja, ki krepko puha. — Iz sobe spravimo komarje s posebnimi svečami, ki jih napravimo iz 6 delov grobega praška proti mrčesu, 4 delov solitarja in medu. Iz tega naredimo testò in ga sesvalkamo na 1 centimeter debele sveče. Te potem razrežemo, dobro posušimo in ob potrebi prižgemo. Sobo zavarujemo pred komarji in tudi drugimi žuželkami n. pr. muhami na ta način, da si kupimo čisto cenene tarlatana (tenčice) in ga pritrdimo na oknu z risalnimi žeblički; pri dvojnih oknih snamemo zunanja okna in pritrdimo tarlatan na zunanjem okvirju. To so sredstva, ki naj nas varujejo pred komarji. — Če pa komar piči, je pa treba sredstva, ki lajša bolečino in zdravi rano. Najboljši je salmijakovec, ki pomaga izvrstno, če ga rabišmo takoj po piku. Dobri so tudi tzv. klinčki proti komarjem (Mückenstifte), ki so iz oglikovokislega ali pa solnokislega amonija. Prvemu pravijo «jelenova sol» (Hischhornsalz), drugemu salmijak. — Tudi raztopina kuhinjske soli je prav dobra. Izvrsten je dvojnogljkovokisl natron (soda bicarbonica) raztopljen v vodi.

Priprosto sredstvo proti zastrupljenju krvi. Čestokrat se dogodi, da se zbode kdo s peresom, ki je bilo v črnilu, pa si na ta način lahko zastrupi kri. Prav tako si zastrupi kri s ši-

vanko ali z gorečo užgalico, ako je skočilo z nje nekoliko fosfora na prst ter se je opalila koža. Dotično mesto hitro oteče in boli. Pri tem hitro pomaga priprosto sredstvo, namreč mleko. Treba samo vtakniti prst ali roko v mleko, ki se od otekline kmalu segreje. Zato je treba mleko parkrat premenjati. Ranjenec bo kmalu opazil, da mu je laglje, in tekom ene ure mine nevarnost zastrupljenja.

Spanje je za vsakogar neobhodno potrebno. Spanje nas krepi in nas sveži od vsakdanjega dela ter daje novih moči. Nespavanje utruja in ubija telo in dušo, draži živce, povzroča slabo voljo in jemlje veselje do vsakega dela. Človek skoraj lažje prenaša lakoto, nego nespavanje.

Ako si kradete čas spanja, si kradete s tem življenje in hitite smrti v naročje. Spanje mora biti redno in mirno, ako hočemo, da nam koristi. — Dnevno spanje nikdar toliko ne izda kot nočno.

Majhni otroci morajo spati vso noč in še precejšen del dneva. Saj pravi prislovice, da «rastejo v spanju». Mladina od desetih let naprej naj spi najmanj deset ur. Leže naj zvečer pozimi ob 8., poleti ob 9. Odraslim ljudem zadošča 7—8 ur na dan in naj tudi po obedu ležejo za kake pol ure. — Rana ura, zlata ura. Pojdi torej zgodaj spat in zgodaj vstani!

Spavaj v hiši na postelji in ne na tleh. Velike vrednosti in velike koristi je, da ima vska oseba zase postelj. V spalnici mora biti vedno dovolj čistega zraka. Dobro je, kdor se navadi, da spi pri odprtem oknu. Vendar pa postelja ne sme stati tik okna. — Ležišče naj bo bolj trdo nego mehko, odeja pa lahka. — Ponoči ne imej zavezane glave. Pokrij si noge, glavo pa imej prosto. Dobro je, da si zvečer, preden ležeš spat, umiješ roke, obraz in noge ter si očediš zobe. Nobena stvar tako ne pospešuje zdravja kot snažnost. Preobleci si tudi srajco!

Brigida v Šmihelu:

O ročnih delih.

Teorija nogavice.

Navdari na tri igle poljubno števílo zanj. In ker mora biti nogavica okrogla, potegni prvo zanjko čez zadnjo. Nato napraviš robec poljubnega vzorca in poljubne velikosti. Po končanem robcu začni vpletati šiv, ki pa vsled svoje nepotrebnosti ni več v navadi. Nato pleteš približno za deset prstov na dolgo vedno gladko, potem pa začneš snemati in sicer

ob straneh šiva, odnosno sredi nogavice od zadej. Snemaj vsako četrto ali peto vrsto po dva šiva, seveda najprej enega in ko napraviš tri zanjke še tega drugega. To snemanje se vrši tako, da pleteš dve zanjki skupaj, da torej iz dveh ena nastane. Tudi to snemanje se vrši v dolžini približno desetih prstov kakor želiš pač dolgo nogavico! Naposled pleti brez snemanja na nekakih pet prstov.

Ko si dovršila vse to, razdeliš vse zanjke treh igel tako, da jih na eno spraviš toliko, kolikor jih imata ostali dve igli. Igla, ki ima več zanjke mora imeti svoje središče v šivu, oziroma v prejeimenovanem snemanju. Ker je ta igla namenjena v svrhu pete, pleteš le z njo in na njej, medtem ko drugi dve popolnoma prezreš. Petno iglo pleti enkrat na pravo stran enkrat pa narobe ob straneh pa zasukaj zanjko tako, da se ti napravi samaodsebe nekaka verižica. To pletenje delaš tako dolgo, dokler bo po visočini enako širini na igli nahajajočih se zanjki. Ko si to skončala, razdeli zanjke petne igle v tri dele, tako, da srednji del obsega ravno toliko zanjke ko oba stranska dela skupaj. Ako imaš torej na igli 40 zanjki jih moraš imeti ob straneh po deset, na sredi pa dvajset. Seveda delaš tudi odslej le na dveh iglah. Tista razdelba se izvrši le zato, ker se s stranskimi zanjkami začne snemanje. In sicer snemaš tako, da srednji del ohrani vedno n. pr. dvajset zanjki, vničuješ torej le stranska dela, dokler je izginila na njū obeh zadnja zanjka. Ko se je to zgodilo je peta napravljena. Sedaj pa oni dve ostali igli, ki si jih dosedaj prezirala spraviš v delo. To storiš tako, da na vsako navdariš vse one stranske zanjke na peti, ki sem ti jih preje svetovala pletiti ob strani tako, da nastane nekaka verižica. Na ta način imaš zopet pletilo s tremi iglami, ki je pripravljeno, da začneš pletiti stopalo. To se izvršuje tako, da tam kjer sta se preje imenovani nedelavnici igli združili z verižnimi zanjkami, pričneš s snemanjem, ki se vrši toliko časa, da dobiš ravno isto število zanjki kolikor jih je pod peto. Ne snemlješ pa vsake vrste, ampak vsako drugo.

Ko si izvršila snemanje pleteš gladko za dolžino tri-štiri prste na dolgo, naposled pričneš na treh delih, to je ob koncu vsake igle novo snemanje in sicer v vsaki tretji vrsti, da nogavice prehitro ne zaključiš. To snemanje se vrši dokler imaš na igli še kako zanjko.

Ko si odložila eno za drugo obe igli, obrni nogavico narobe in edino zanjko ki ti je ostala vpletiti v notranjem delu tako, da izgine ona in luknjica. Na ta način imaš nogavico končano pred seboj. Nepotrebno je povdarjanje, da navzlic tu navedeni teoriji nogavice, postopaš ti poljubno pletenje in snemanje, kakor tudi s širino in dolgostjo pete in stopala, kakor vobče vse nogavice; pred očmi moraš vedno imeti tudi nogo za katero pleteš nogavico.

Barvana volnena obleka.

Da lepo opereš barvano volneno in bombazasto obleko, skuhaj belega fižola, ki ga pa ne smeš osoliti; za 5—6 litrov zadošča 1 kg. Ko je fižol kuhan, precedi fižolovko ter pusti, da se skoraj ohladi; potem namoči in operi v njej volnene ali pavolnate tkanine črne ali druge barve. Ta fižolova voda vzame iz obleke vse madeže in vso nesnago.

Za volnene ali pavolnate stvari občutljive barve uporabljaj divji kostanj ali pa perilne korenine, ki jih dobiš v prodajalni. Svež kostanj olup, zreži ga na tanke listke, katerih vzemi polno pest na dva litra vode. Ta kostanj kuhaj pol ure, potem odcedi vodo in ko je hladna, operi v njej obleko. Perilnih korenin vzemi 7 dek na dva litra vode, namoči jih en dan prej ter jih kuhaj malo daluje časa kot kostanj.

Škotske (schotisch) in rdeče barvane stvari opereš, ne da bi kaj škodovalo njihovih barvi v krompirjevi vodi. Nastrgaj surovega, olupljenega krompirja na strgalniku ter nalij na ta nastrgant krompir mrzle vode, ki jo potem precedi čez nekaj časa skozi robec. V tej vodi, ki je ne smeš segreti, operi blago brez mila ter ga preplakni v večih čistih vodah.

Ko si zmencala volneno ali pavolnato obleko v fižolovi, kostanjevi, krompirjevi ali kakih drugi vodi jo izplakni takoj v čisti vodi, kateri primešaj jesiha. Obleke nikdar ne ovijaj, nego jo le nalahno iztisni ter jo deni za nekaj časa med suhe rute, da se ne dotikajo mokri deli tkanine ter da se nekoliko osuši. Potem obesi obleko v senco, če mogoče na preprih, da se hitro posuši. Počasno susenje namreč škoduje barvam.

Ako je postalo oprano blago cunjasto, primešaj zadnji vodi, v kateri ga izplakneš — za svetle tkanine — z belim voskom kuhanega skroba, za temne tkanine pa prideni nekoliko precejjenega gumija, ki si ga namakala par dni prej. Oprano črno in rujavo obleko tudi lahko pomočiš v pivo, vsled česar bo dovolj trda.

Za belo volnato perilo napravi milnico; in sicer vzemi na 8 litrov vode 62 gramov mila. To milnico nalij v dve enako veliki skledi. Eni polovici primešaj tri žlice boraksa ter zmenčaj v njej volneno perilo dokler je tekočina še jako vroča. Potem izperi perilo še v drugi milnici, kateri pa ne pridevaj boraksa. Če se milnica preveč peni, jej primešaj vroče vode. Pene odstrani z roko in s suhim robcem, s katerim obriši perilo, nakar ga deni med suhe prte in ko se nekoliko osuši, ga obesi v senco. Na solncu bi se tkanina skrčila. Če pereš na ta način volneno perilo, ti postane mehko in belo, kot ni bilo niti novo.

Tibet in kašmir operi v gorki milnici ali v krompirjevi vodi; ali pa skuhaj perilnih korenin ter zmenčaj v tej vodi blago.

Sukneno obleko očedi s tobakovo vodo ali pa z milnico iz mehke vode, kateri prideni salmijakovega cveta (2 dkg na 4 litre vode). Sukno položi na desko in ga krtači skrtačo ki jo pomakaj v omenjeno tekočino. Mencati in tudi ožemati sukna ne smeš; ko ga izplakneš, iztisni prav nalahno vodo iz njega in ga obesi na zrak. Zlikaj ga še malo mokrotnega preko robcev. **M. S.**

Rihard:

K srebrni poroki paše Grom-ove.

V pondeljek 10. septembra je obhajala gospa Maša Gromova 25 letnico svoje poroke. Kedo ne pozna te blage narodne žene? Posebno mi tu v Trstu smo jo poznali vsi, prav vsi, saj je bila povsod, kjer jo je klicala narodna dolžnost. Kadarkoli si šel na narodno veselico, povsod te je vzradostil njen vesel pojav, kjer je bila ona, tam je bila res veselica, ker ona je bila duša veselice, ki je znala navdušiti in razveseliti vsakogar, pa naj je prišel še tako mračnega čela na prireditve.

Ni je bilo seje ne občnega zbora, da ni bila ona navzoča. S kakim žarečim veseljem je gledala ona na darila, prireditvi namenjena, ki so jih pošiljali na njen dom. Ko je bila «Božičnica» koliko pisanja je bilo v njeni hiši, vsa nje družina je morala pomagati ji. Ni čutila ne truda ne izgube časa, čutila se je vsa srečna, da je storila svojo narodno dolžnost. Zadnje dneve pred «Božičnico» je osebno nabirala po uradih, po denarnih zavodih, po premožnih hišah, da je le več dobila ena, ki je bila pravi narodni berač. Zavodu sv. Nikolaja, zavetišče brezposelnih deklet, je bila poleg u-

stanoviteljice zavoda gospe M. Skrinjaryjeve, prava mati. Koliko stajima s še drugimi gospema pomagale, ko so pomoč in utehe iskale. Koliko je z gospo ustanovnico napravila za Zavod? Kako je tekala po vseh uradih, po vseh župniščih, celo v škofijo in na namestništvo je šla vzor-žena prositi za ta revna dekleta. Dijaki so bili vedno pri njej na domu, proseč podpore, drugi proseč službe; vsem je pomagala, kakor in kolikor je mogla. Nekega visokošolca je imela kar dve leti na stanovanju in hrani brezplačno. Ko so leta 1902-1903 zidali naš (sedanje pogorišče) Narodni dom, kako je hodila vedno gledati kako delo napreduje, kolikokrat je prišla domov vsa oškropljena od malte, kakor da je pomagala zidarjem.

Pa ne samo za narod, tudi za svojece in družino kako je skrbela kot prava mati zanjo. Vendar kot premnogo naših ljudi, tako je tudi njo vojna vihra pognala iz Trsta, in sicer v belo Ljubljano, kjer še vedno nadaljuje svoje tu pretrgano narodno delo. Dal Bog ob 25 letnici njene poroke vse najbolje, pa da bi doživela aka ne zlate poroke to, da bi se nam Jugoslovanom v Julijski Krajini pod Mussolinijevo vlado boljši godilo kakor dosedaj, to je, da bi dospeli vnovič do pravic ki nam pritičejo.

Predloga za bigamijo v Čeho-Slovakiji

Kraval v zbornici, ko je poslanka predlagala, da mora vsak moški imeti dve ženi.

V čehoslovaški zbornici se je vršila zanimiva debata, ki je pa skoro končala z izgredi. Gdč. Beta Kerpiskova poslanka v čehoslovaškem parlamentu, je predlagala, da se uvede obvezna bigamija za vse moške v Čehoslovakiji v svrhu, da se hitro nadomesti izguba, prebivalstva v svetovni vojni.

Predloga določa, da mora vsak moški imeti dve ženi. Kdor je že oženjen, mora vzeti še eno ženo, kdor je samec, mora vzeti dve ženi. Težka kazen zadene tiste, ki se upro tej dolžnosti.

Kerpiskova je utemeljila svojo predlogo. Rekla je, da je vojna naredila velike vrzeli v prebivalstvu na Čehoslovaškem in zdaj je treba zamašiti te vrzeli. Kako? Enostavno s tem, da se preostanek deklet, o katerih ni upanja, da bi se omožile, ker je premalo moških, porazdeli med že oženjene moške, tako da bo vsak imel po dve ženi.

Poslanci in moški na galeriji so navdušeno pozdravili predlogo in ploskali Kerpiskovi. Ali komaj se je poleglo navdušenje moških, je zagrmelo med žen-

skimi na galeriji, kjer so sedele soproge mnogih poslancev. Žene so začele protestirati proti predlogi.

Kerpiskova je nato zavpila: «Vrzite stare coprnice ven!

To je se bolj razkažilo ženske. Na galeriji je nastal kraval. Mnogi poslanci, katerim je zlezlo srce v hlače pred sprogami, so pričeli napadati predlogo. Nekdo je rekel, da Čehoslovakija ne sme narediti koraka, s katerim bi se osramotila pred vsem svetom.

«Bojazljivci, strahopetci!» jim je odgovorila Kerpiskova.

Predsednik zbornice je suspendiral sejo. (Po «Delu»)

V kolikor se predlog čehoslov. poslanke zdi ideja naprednosti, vendar ne more prikriti nazadnjaštva, kateremu so dandanes podvrzene le še Muslimanke.

Dve ženi vsakemu možu, predlaga ona, ne pove pa kdo bi — ako je mož siromak — preskrboval obilico otrok, ki bi jih predlagateljica hotela postaviti na čehoslovaško zemljo v spolnitev vrzeli, nastalih vsled vojne vihre.

Ravnokotako ni baje pomislila kaj bi se neki dogajalo v taki hiši, kjer bi vsled te turške novotarije prebivale dve ženi druga ob drugi, dve ženi, ki bi baje sedaj s pogledom modrasa, sedaj za namenom hijene opazovale soproga ter ga z glodajočim in skelečim srcem analizirale, kateri izmed obeh je udanejši, ali s katero se več mudi. Mislim, da bi se malokateri Čehoslovak poprijel te svokoščine, ki jo je predlagala gdč. poslanka, ako bi temeljito preudaril svoje stališče. Da je pri Turkinjah to mogoče, sledi iz razloga, da izhajajo njihove poroke kot narodni običaj še iz one dobe, ko so turško ženo še tiščali okovi suženjstva; niso torej se poznale našega dosedanjega zakonskega zadoščanja, v katero zavijamo evropske žene vsaj upanje, da je naš mož le naš in od nobene druge....

Poslanka, gospodična Kerpisova, najbrže na vse to ni pomislila in je brez vsakega preudarka zaklicala v parlamentu ono misel, ki jo je pa v srcu kot podjetna starejša gospodična mislila morda drugače, namreč: Vsaki ženi dva moža!

(Prip. uredn.)

Uredniška listnica.

Odgóvori na vprašanja sledijo v prihodnjem iztisu. —

Kdor ni prejel vseh števil, ali kdor je kak iztis izgubil, dobi novega brezplačno! Prvi in drugi letnik je na prodaj po 3 lire.

Književna poročila.

Fran Erjavec: Kitajske narodne pripovedke.

V Ljubljani 1923. Izdala, natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Str. 151. Cena vezani knjigi 26 Din. — Učiteljska tiskarna je začela zadnje čase posvečati vse večjo pažnjo narodnim pravljicam in pripovedkam različnih ljudstev, kar je pri pomanjkanju tovrstnega čtiva pri nas še posebno hvalevredno, saj so ravno pravljice in pripovedke nedvomno najlepše in najzdravejše čtivo za mlajši svet. Doslej je izdala že češke in srbske, sedaj so pa izšle tudi zgoraj navedene kitajske v spretnem Erjavčevem prevodu in prikupni zunanji opremi. Vseh je 39, ki jih bo čitala mladina z velikim užitkom, a tudi odraslo občinstvo bo seglo po njih gotovo z zanimanjem, saj mu bodo odkrivale doslej popolno tuj miselni svet. Glede na to priporočamo to uspelo zbirko vsem prav toplo.

Manica Komanova: Narodne pravljice in legende.

Ljubljana 1923. Tisk in založba Učiteljske tiskarne. Str. 105. cena vezani knjigi 18 Din. — Najpristnejša duševna hrana za mladino so nedvomno narodne pripovedke in ravno te so večini naše mladine še vedno vse preveč nedostopne. Mlajša generacija staršev jih pozablja, v primernih knjižnih izdajah jih imamo pa še vse premalo, zato je bila gotovo srečna misel naše znane ljudske pisateljice, da jih je zbrala šopek (19 je vseh) in jih podala v prav posrečeni obliki čitanja željni mladini. Otroci jih bodo od srca veseli, zlasti ker je dalo založništvo zbirki tudi lepo zunanjo opremo, zato jo vsem najtopleje priporočamo.

Pošljite naročnino!
Plačajte
Jadranko!

: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :

ADOLF KOLL

GORICA

Korso Viktor Em. III. št. 11

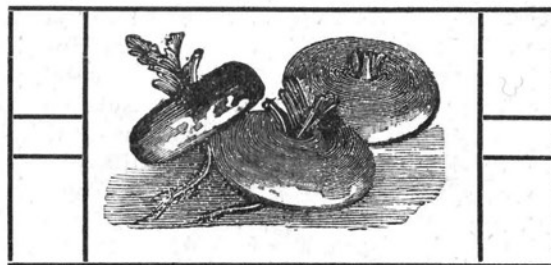
I. nadstp.

Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

— ulica Machiavelli šte. 13 —
telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z vsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na željo pošilja cenik za l. 1923 brezplačno. Direktni uvoz.

Izšla je 11. izdaja

Slov. italijanske slovnice

(Marica Stepančičeva Gregorič)

Knjiga služi Slovincem, ki se hočejo dovršeno izpopolniti v italijanščini. V Trstu je na prodaj v knjigarni Stoka, v knjigarni Cappelli in pri upravi Jadranke. — Stane 8 lir.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana šte. 1.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU (vokal Valdirivo 28 — Ottobre 11)

Izvršuje vse bančne posle. Kupuje in prodaja razne valute. Izvršuje nakazila SHS kron v Jugosl. Sprejema SHS krome na obrestovanje po dogovoru. Vloge na knjižice v Lirah obrestuje po $3\frac{3}{4}\%$ netto. Vloge na tekoče račune obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$

Glavni sedež banke LJUBLJANA

PODRUŽNICE: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković. - Delniška glavnica in rezerve: SHS Din. 37.500.000

Uradije od 9—12 $\frac{1}{2}$ in od 14 $\frac{1}{2}$ —16.

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20

ordinira za kožne in venerične bolezni od 9-11, 3-5
Ob nedeljah in praznikih le od 9-11 ure.